

ETHIEKWERK

- **Keinemans, S., Jonge, E. de & Kloppenburg, R.** (2014). **Ethisch actorschap. Ethiekwerk 1.** Delft: Eburon. (€13; gratis als e-book; 72 pp.)
- **Andriessen, G., Jonge, E. de & Kloppenburg, R.** (2014). **Morele spanningsvelden in het ambulante sociaal werk. Ethiekwerk 2.** Delft: Eburon. (€13; gratis als e-book; 64 pp.)
- **Kanne, M. & Grootenk, E.** (Eds.), **Moresprudentie in de praktijk. Ethiekwerk 3.** Delft: Eburon. (€18; gratis als e-book; 188 pp.)

Sarah Banks, van oorsprong sociaal werker en filosoof en tegenwoordig hoogleraar in Engeland, heeft het concept 'ethiekwerk' geïntroduceerd. Ethiekwerk is de inspanning die sociale professionals verrichten om zichzelf te ontwikkelen tot goede praktijkwerkers. Hierbij gaat het om aspecten zoals het onderkennen van de ethische aspecten van praktijksituaties, het ontwikkelen van een juiste handelingsstrategie en het rechtvaardigen van wat zij doen en wie zij zijn. Sarah Banks is een belangrijke inspirator voor het onderzoek van het

lectoraat Innovatieve Maatschappelijke Dienstverlening van Hogeschool Utrecht. Dit lectoraat geeft een boekenreeks uit onder de titel *Ethiekwerk*. De boeken zijn niet alleen te koop als paperbacks via de reguliere kanalen maar kunnen ook gratis als e-book worden gedownload via de website van uitgeverij Eburon.

In de eerste uitgave staat het ethisch actorschap van sociale professionals centraal. Deze professionals werken niet langer in een context waarin beroepsmatige en organisatorische, sociale en maatschappelijke kaders voldoende houvast bieden voor het nemen en verantwoorden van moreel beladen beslissingen. Zij zullen zelf individueel en gezamenlijk een weg moeten zien te vinden in de morele moerassigheid van de dagelijkse beroepspraktijk.

Het boek ontwikkelt daartoe een model van ethisch actorschap, gebaseerd op het beeld van de ijsberg. De morele bekwaamheid om oordelen te vellen, beslissingen te nemen en keuzes te verantwoorden is het topje van de ijsberg. Deze ijsberg kan bij wijze van spreken enkel zijn hoofd boven water houden door de onderliggende cognitieve en affectieve kwaliteiten, door de motivatie en de identiteit van de professional. En deze ijsberg drijft in de context van beroep en organisatie, samenleving en cultuur.

Het tweede boek in de serie brengt de morele moerassigheid van het ambulant sociaal werk in kaart. Op basis van interviews met ambulante professionals wordt een viertal niveaus en bijbehorende centrale thema's in de morele spanningsvelden onderscheiden. In het contact met individuele cliënten blijkt vooral het spanningsveld tussen autonomie en begrenzing een rol te spelen, bijvoorbeeld ten aanzien van zogeheten zorgwekkende zorgmijders. Op gezinsniveau gaat het vooral om belangentegenstellingen. Het belang van de kinderen staat doorgaans centraal, maar het is vaak moeilijk dat op een juiste wijze in te schatten, want niet alleen de eigen veiligheid is in hun belang maar ook ouders die als opvoeders op adequate wijze regie voeren over het

gezin. Een goede afstemming en uitwisseling van informatie kan op het derde niveau, in de samenwerking met andere professionals, spanning opleveren. Op het niveau van het beleid, ten slotte, is vooral de toegankelijkheid van goede begeleiding een bron van zorg voor ambulante werkers, en wel omdat steeds meer potentiële cliënten tussen de wal en het schip dreigen te vallen.

Het boek gaat tevens in op de ontwikkelingen in het ambulant werken gedurende de laatste decennia en op de onderscheidende kenmerken van deze werksoort. Zo worden ambulante werkers regelmatig blootgesteld aan een discontinu maar intens informatiebombardement tijdens huisbezoeken.

Het derde boek is hoofdzakelijk gebaseerd op een praktijkonderzoek waarin moreel beraad in de beroepspraktijk door (vooral sociale) professionals centraal staat. De casuïstiek die praktijkonderzoek van het lectoraat heeft opgeleverd, vormt het uitgangspunt voor reflecties door uiteenlopende auteurs over diverse thema's, zoals emoties, loyaliteit en identiteit. Niet alleen aan de beroepspraktijk wordt aandacht besteed, maar ook aan het beroepsonderwijs voor sociale professionals.

DOOR ED DE JONGE